

פרוטוקול מס' 188

מישיבה של ועדת הפנים ואיכות הסביבה שהתקיימה ביום ג' כ"ה באייר תשל"ו -
25 במאי 1976, בשעה 14.00

נ כ ח ו :

מ"מ היו"ד -	ב.צ. קשת י.מ. אברמוביץ י. בארי א. גיבלבר	<u>חברי הוועדה:</u>
משרד הפנים - משרד הפנים - מרכז השלטון המקומי - מרכז השלטון המקומי - משרד המשפטים -	ש. רותם ב. יערי ז. מוניץ ד. ברזילי ת. רוה	<u>מוזמנים:</u>
	י. ברזני	<u>מזכיר הוועדה:</u>
	מ. הלנברג	<u>רשמה:</u>
חוק הרשויות המקומיות (סלילת מדרכות) תשל"ד-1974 - הצעת חוק קי"ב של חבר-הכנסת י.מ. אברמוביץ		<u>סדר-היום:</u>

-1688-

(נתן גל) ביום 25.5.76

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת: אני פותח את הישיבה.

חוק הרשויות המקומיות (סלילת מדרכות) חשל"ד-1974 -
הצעת חוק מס' קי"ב של חבר-הכנסת י.מ. אברמוביץ

י.מ. אברמוביץ: עיקר תוכנה של הצעת החוק הוא לחייב את הרשות המקומית לסלול מדרכות כפי שהחוק מחייב אותה בסלילת כביש, ולאסור עליה לסלול כביש ללא מדרכה. הגעתי לכך כי הוברר שכאשר יש כביש ללא מדרכה, מעדיפים הולכי הרגל ללכת על הכביש הסלול ולא בצדי דרך שאינם מתוקנים ומצב זה מהווה גורם לתאונות דרכים, במיוחד של ילדים. כאשר הכביש איננו סלול, הנהג זהיר יותר כי הוא יודע שהוא עלול להיתקל בהולכי רגל, מה גם שבמקרה כזה גם הולכי הרגל אינם יורדים לאמצע הדרך אלא הולכים לצדי הדרך, כי מה ההבדל כאשר מדובר בדרך שאיננה סלולה?

לפני שהעליתי את הצעתי על הכתב שותחתי עם מומחים ועם אנשי משטרה ודעתם היתה שהכבישים המועדים ביותר לתאונות להולכי רגל הם כבישים סלולים שאינם לצדם מדרכות.

אני יודע שיש קשיים בעניין זה. שר הפנים אמר לי בשעתו כי בעד הכביש יש השתתפות של בעלי הבתים, ולא קל לקבל מהם את אשר הם חייבים לשלם. אני מניח שגם בעד סלילת המדרכה יהיה צורך לקבל מהם השתתפות.

ש. רותם: 100%.

י.מ. אברמוביץ: אני מבקש להדגיש שלמעשה אין כמעט דבר שאנחנו מבקשים לתקן, שאיננו כרוך בקשיים. בזמנו, כאשר הצעתי את הצעת החוק בדבר חובת החגירה של חגורות בטחון הכל דברו נגד. אני יודע שקשה להכניס שינויים בהרגלים שנרכשו במשך עשרות שנים. אחרי שהוחלט על החובה של חגירת חגורת בטחון נוכחים הכל לדעת שהיה צורך בכך ואומרים שהחובה הזאת מצילה עשרות נפשות.

בזמנו רצתה המשטרה לאשר חנייה על המדרכות. היום סבורים שיש צורך לבטל את החנייה על המדרכות.

לפני שבועיים הייתי בלונדון והתארחתי אצל איש מכובד ביותר. שאלתי את מארחי: אתה רגיל היית לבקר בישראל ולאחרונה הנך ממעט בכך, מה הסיבה? וחשובתו היתה: אני חושש מן הנהגים שלכם בארץ. והוא הוסיף ואמר: כשהייתי בארץ ונסעתי ממקום למקום, נהגתי לברך ברכת "הגומל" כאשר חזרתי בשלום לביתי. אתם נוסעים כמטורפים.

כשהשר ענה להצעתי מעל דוכן הכנסת אמר, שהוא מביין את חשיבות העניין, והביא הוכחות מדברי חז"ל. יחד עם זאת היסט ואמר שבחוק מדובר על שטח בנוי. כדי להסיר מכשול, אפשר להגדיר מה הוא שטח בנוי.

ז. מוניץ: אני לא השתתפתי בישיבות בנושא זה אבל קראתי את הפרוטוקולים ונוכחתי לדעת שקודמי ה"ה מליון, ברזילי, לאור וכספי, איש מהם לא מצא פגם כדי להביע התנגדות לעצם הרעיון של הצעת חבר-הכנסת אברמוביץ. אין ספק שהמחשבה טובה ויפה אבל השאלה אם אפשר לבצע את הרעיון הזה.

ז. מוניץ:
מתוך עבודה יומיומית בעיריית רמת-גן וכיועץ לעיריית אחרות בשטח זה, אני יכול להעיד שאין מוציאים כיום רשיון לבנייה כל עוד לא חוייב הבונה בסלילת כביש ומדרכה.

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת:
ממתי זה קיים?

ז. מוניץ:
זה קיים מזה 10 - 15 שנים. אני מבקש להדגיש שאינני מדבר על שיכונים.

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת:
לפני כשלוש-ארבע שנים עברתי לגור בבנין רב-קומות שנבנה על-ידי "שיכון עובדים". חברת הבנייה קיבלה מן הדיירים את מה שמגיע ובוודאי גם בשביל סלילת מדרכה. עד לפני כחודש היה הבנין שלנו ללא מדרכה. כדי לחזק את טענתו של חבר-הכנסת אנרמוביץ אני מעיד שאיש לא הלך על הבוץ שבמדרכה אלא ירד לכביש הסלול.

כשאתה מדבר על כך שמחייבים את הבונה, האם החובה היא שהבונה ישלם לעירייה בשביל הסלילה או שהוא בעצמו ידאג לסלילה. אם הוא משלם לעירייה הרי במקרה שאני מדבר עליו העירייה החזיקה כסף שניתן לה למטרה מסויימת ולא מימשה אותה מטרה במשך מספר שנים.

ז. מוניץ:
מחייבים את הבונה לסלול. בסוגריים אציין שכאשר יש צורך מדובר גם בגינון. אני בעצמי חיברתי את נוסח ההתחייבות. עם הוצאת היתר הבנייה הקבלן חותם על התחייבות שבה נאמר שהוא מתחייב שתוך חודשיים לאחר גמר עבודת הבנין הוא חייב לסלול את המדרכה לאורך הנכס ברוחב זה וזה, לפי אישור של מהנדס העיר. עוד נאמר בהתחייבות שאם הקבלן לא ימלא התחייבותו העירייה רשאית לסלול במקומו את המדרכה ולגבות ממנו את הכסף. לצרכי בטחון הוא נותן ערבות בנקאית. אם תוך החודש הראשון לאחר סיום הבנין לא התחיל הקבלן בסלילה הוא מקבל הודעת התראה בדבר החרמת הערבות, שהיא בסכום שבו צריכה לעלות סלילת מדרכה.

הקושי בביצוע הוא בשיכונים הנבנים על-ידי חברות שונות, כאשר מדובר בשורה של בנינים, והביצוע של סלילת מדרכות נמשך זמן רב יותר. יש מקרים שהרשות המקומית מגיעה להסכם עם חברת הבנייה.

המקרה שציין אותו חבר-הכנסת קשת הוא תריג ויוצא דופן מן המקובל. אין ספק שצריך לקרוא לסדר את החברה או את העירייה שקיבלה את הכסף. אם יש הוכחה שהרשות המקומית קיבלה את הכסף מן הקבלן - היא צריכה להשתמש בו לסלילת המדרכה.

א. גיבלבר:
ואם היא איננה עושה זאת?

ז. מוניץ:
בפקודת העיריית מדובר על סלילת רחובות ורחוב מתחלק לכביש ולמדרכה. אין רשות מקומית שאין לה חוק עזר לסלילת כבישים ומדרכות. עד שנת 1958 הרשות המקומית לא יכולה הייתה לסלול אבל מאז שנת 1958 יש חוקון בכל חוקי העזר ואם בעל הנכס איננו מבצע את המוטל עליו - הרשות המקומית מבצעת. התיקון הוא בכך שהרשות המקומית רשאית לצאת ולסלול. אין כיום הזנחה או אי-הקפדה מצד הרשויות המקומיות בנושא זה.

הסדר הנוכחי מופעל ואין צורך בשוט. החושבים
הלא באים בטענות אל העיריה כשאינן מדרכות

ז. מוניץ:

ודורשים ביצוע.

האם נכון יהיה לומר שאתה מחייב את הרעיון
המועלה על-ידי חבר-הכנסת אברמוביץ אבל אתה

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת:

מציין שהנושא הזה מכוסה?

ז. מוניץ:
נכון. העניין מכוסה. סלילת מדרכה כוללת
עבודות אחרות כמו, למשל, קיר מגן בעת הצורך,
חפירות וסידורים שונים אחרים. מכיוון שהוצאות אלה מוטלות כולן על בעל
הנכס יוצא לפעמים שיש הכרח לסלול את הכביש, כי באותו רחוב נבנו שלושה -
ארבעה בתים ואילו שלושה - ארבעה מגרשים עדיין עומדים ריקים ואין את מי
לחייב בסלילת המדרכה. במשך הזמן ברור שמגיע הרגע ואפשר לבצע את הסלילה
ולחייב את הקבלן. ידועים לי מקרים שרשות מקומית סללה כביש ליד שני
מגרשים שהמצב שלהם היה מסובך ביותר, כדי שכל הרחוב יהיה מסודר.

כאשר מדובר על תיקון כביש - אין זו סלילה
והתיקון נעשה על-חשבון העיריה. אם מדובר על סלילת כביש מחדש - כאן יש
סלילה כמקובל. יש לזכור שאם יושל איסור על סלילת כביש כל עוד לא תיסלל
מדרכה - אי-אפשר יהיה לסלול את הכביש.

לדעתי, מוטב כך.

י.מ. אברמוביץ:

ז. מוניץ:
במציאות של חיינו אנחנו צועדים צעד צעד.
אם עדיין אי-אפשר לסלול בעת ובעונה אחת
גם כביש וגם מדרכה - אנחנו סוללים את הכביש ומסדירים דרך להולכי
רגל. אם אי-אפשר לסלול מדרכה משני צידי הכביש - סוללים מצד אחד ואחר-כך
מתקדמים.

קודמי בוועדה עמדו על נקודות מקצועיות

וועדת המשנה בוודאי תוכל לעמוד עליהם.

לסיכום: אני סבור שברוב המקרים הדברים
מסתדרים בצורה זו או אחרת, אם כי יתכן שיש מקרים חריגים פה ושם. אני
מכיר מקרים בגבעתיים וברמת גן, שהדיירים לא רצו לשלם, אבל היום יש כביש.

ש. רותם:
קודם כל אני מבקש להעיר שאינני בטוח אם
הצעת החוק הנדונה צריכה להיות במסגרת חוק
הרשויות המקומיות או שיש צורך בתיקון לחוק התכנון. אם ידובר על רשות
מקומית - החוק יחול גם על מקום קטן ביותר, שהתנועה בו זעומה, ואני חושש
שהוא יהיה בבחינת חוק כנוביץ.

המציאות כיום היא שבערים אין בונים בנייה
חדשה ללא מדרכה וללא כביש. נכון שיש עדיין שכונות שנבנו בזמנו על-ידי
משרד השיכון, שעדיין אין בהם לא כביש ולא מדרכה וכאן יש בעיה חמורה של
תקציב. אבל במציאות החדשה של ימינו יש תופעות מרובות של סלילת מדרכות לפני
סלילת כבישים, לדעתי, אפשר למצוא דרך לתיקון המצב אבל לא בחוק כללי
ולא בצורה כוללנית.

האם יש קנס במקרה שהסלילה איננה מבוצעת.
בזמן?

א. גיבלבר:

אפשר להעמיד את העבריינין למשפט ויש להניח שאז יוטל עליו קנס.

ש. רותם:

בפקודת העיריות יש הוראה מיוחדת למקרה של פיגור בסלילה.

ת. רווה:

אני מתייב את הרעיון של צורת תיקון לחוק. הרשות שבונה כביש חייבת לסלול גם מדרכה. על מי היא מטילה את ההוצאה - זה ענינה.

א. גיבלבר:

אני נמנה עם חברי הכנסת הדורשים להעביר שירותים ממלכתיים באופיים

י. בארי:

לאחריותה של הממשלה, מבחינת אחריות הביצוע והמימון. לעומת זאת, השטחים שכאן אמורים להשאר בתחום הטיפול של הרשות המקומית ושם צריך לאפשר לרשות המקומית שיקול דעת מלא. אינני רואה סיבה מדוע תהיה רשות מקומית מעוניינת לסלול רחוב ללא מדרכה, אם הדבר הוא בר-ביצוע. אין לה שום אינטרס שאורחי המקום ייפגעו מכלי רכב וחיים יסוכנו.

עברתי על הפרוטוקול של הוועדה ומצאתי שעל-ידי לא מעטים הובעה הדעה, שעם כל החיוב שיש בהצעת החוק הרי את ההכרעה צריך להשאיר בידי הרשות המקומית, ולדעתי זה נכון.

אני מציע שלא נחוקק חוק ולא נחייב רשות מקומית לעשות כפי שמציע חבר-הכנסת אברמוביץ.

אני תומך בהצעתו של חבר-הכנסת אברמוביץ.

א. גיבלבר:

אני מציע שנשאיר את העניין לשיקול דעתה של הרשות המקומית.

י. בארי:

זאת אומרת, להשאיר את המצב כמו שהוא כיום.

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת:

כן. מה עוד שסלילת כביש היא חלק מתכנית מיתאר והוועדה המחוזית צריכה לאשר. אני לא סבור שמעבר לזה צריך להגביל את שיקול דעתה של הרשות המקומית.

י. בארי:

העירייה רשאית לגבות מבעל הנכס הבונה שלא מילא אחרי התחייבותו גם הצמדה וגם ריבית ונוסף לאלה היא מוסיפה הוצאות אדמיניסטרטיביות. בעבר זה היה כ-14% וכיום הנועלה השיעור לכ-20%. ברור שהקבלנים עושים לעצמם את החישוב ואני יכול להעיד, מתוך המציאות, כי ב-90% מן המקרים הקבלנים סללו בעצמם את המדרכה, כי זה יותר נוח להם ובסופו של דבר גם יותר זול.

ז. מוניץ:

אני מבקשת לחזק את דבריו של חבר-הכנסת בארי. בפקודת העיריות יש שני פרקים המדברים על חובות העירייה ועל סמכויות העירייה. ענין הסלילה הוא ענין של סמכות. רשות מקומית איננה חייבת לסלול כביש. אם נחייב אותה לסלול מדרכה - אנחנו מטילים עליה חיוב חמור ביותר.

ת. רווה:

במשרד המשפטים סבורים שתיאורטית הצעתו של חבר-הכנסת אברמוביץ יפה אבל איננה ניתנת לביצוע.

25.5.76

ב. יערי:

אני מזדהה עם דבריו של חבר-הכנסת בארי, מלבד הקשיים שכבר הצביעו עליהם בזמנו ביחס לשטח בנוי, רשות מקומית וכו'. אני חושש שהתוצאה של חוק כזה תהיה שלא יבנו לא מדרכות ולא כבישים.

החוק לא יחול על איזורים ישנים שיש בהם כבר כבישים אבל עדיין אין בהם מדרכות. כפי שצוין לכאן, אפוא מדובר על איזורים חדשים - ברוב המקרים סוללים את המדרכות בעת הבנייה.

לדעתי, צריך להשאיר את הדברים לשיקול דעתה של הרשות המקומית, שבדרך-כלל יש לה הכלים והסמכות לחייב סלילת מדרכה.

ז. מוניץ:

אני סבור שיש מקום לשקול את הצעתו של מר רותם.

מ"מ היו"ר ב.צ. קשת:

אנחנו לא מסכמים דבר. אני מבין שמר רותם נוטה לאפשרות של חוק אלא שהוא מבקש לשקול אולי יש מקום לעשות זאת במסגרת אחרת. אני מניח שנקודה זו איננה מטרידה את חבר-הכנסת אברמוביץ.

אני מבקש שמר רותם יעלה את הצעתו על הכתב, אני אעביר אותה לחברים ובישיבה הקרובה שלנו בנושא זה נוכל אולי להכריע לכאן או לכאן.

הישיבה ננעלה בשעה 15.00.